

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN

OP VRAGEN VAN

A.H.K. van Viegen (PvdD)

(d.d. 15 april 2019)

Nummer

3504

Onderwerp

Jacht Reeuwijk

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

De fractie van de Partij voor de Dieren maakt zich ernstig zorgen over het dierenleed dat gepaard gaat met de jacht op ganzen in Reeuwijk¹. Vorige week maakte de dierenrechtenorganisatie Animal Rights schokkende beelden van de ganzenjacht. Volgens deze organisatie gaat er in Reeuwijk van alles mis bij de jacht:

- Er wordt gejaagd in het broedseizoen;*
  - Er wordt gejaagd vlakbij en rondom een beschermd (Natura-2000) natuurgebied;*
  - Aangeschoten dieren liggen minutenlang in het water te vechten voor hun leven;*
  - Gewonde dieren met gebroken vleugels en hagel in het lijf worden aan hun lot overgelaten;*
  - Dode dieren worden gedropt bij buurtbewoners die zich uitspreken tegen de jacht.*
- Met behulp van de juiste landinrichting (die onaantrekkelijker is voor ganzen), in combinatie met het weren van ganzen, kan het gedrag worden gestuurd en daarmee overlast worden voorkomen.*

In Canada spelen dezelfde problemen als in Nederland en daar wordt het ganzenprobleem in toenemende mate op een duurzame en diervriendelijke manier aangepakt. Daar wordt al jaren gebruik gemaakt van het 'landscape design', waarbij er rekening wordt gehouden met de inrichting van het landschap. In Nederland kan daar ook slim gebruik van worden gemaakt. Een aantal voorbeelden:

- Succesvol gebruik van effectieve kunstmatige en natuurlijke barrières en omheiningen om vliegbewegingen van ganzen te verminderen, zeker in de zomerperiode als de ganzen toch al veel minder vliegen vanwege de ruiperiode. Ganzen geven er de voorkeur aan om te landen op water en vervolgens naar de omliggende grasvelden te lopen om te eten en te rusten. Dan zijn omheiningen als dichte heggen, houtwallen en andere fysieke barrières zeer effectief gebleken. Alle omheiningen moeten het water en een bepaald gebied omsluiten, zodat ganzen niet gemakkelijk kunnen uitbreken en het moet voldoende hoog zijn (minimaal 75 cm).*

---

¹ <https://www.animalrights.nl/bij-de-jacht-reeuwijk-gaat-van-alles-mis>

- *Tijdens de ruiperiode in de zomer (juni/juli) vliegen ganzen minder. In deze periode worden ze naar aantrekkelijke (waterrijke) plaatsen gelokt met aantrekkelijk voedsel.*
- *Effectieve verjaging door gebruik te maken van het leervermogen van ganzen. Ganzen zijn slim en daar wordt in Nederland veel te weinig gebruik gemaakt. Het belangrijkste is: leren begrijpen waarom, wanneer en waar de ganzen nestelen en dus kiezen voor een aanpak bij de bron. Dit kan samen met deskundigen verder ontwikkeld worden.*
- *Al meer dan 20 jaar worden met succes bordercollies ingezet voor de verjaging van ganzen.*
- *Grasrijke gebieden worden minder aantrekkelijk gemaakt door het aanplanten op de grenzen van hoge bodembedekkers. Ganzen lopen niet graag door deze hoge aanplant.*
- *Waterlichamen worden omringd met bomen en struiken om het snel wegvliegen van ganzen moeilijker te maken.*
- *Er worden planten, bomen en struiken om grasgebieden geplant. Ganzen hebben de neiging om deze omheinde gebieden te mijden, wanneer ze het water niet kunnen zien en wanneer ze geen snelle ontsnappingsmogelijkheid hebben.*
- *Men laat het gras langer groeien. Ganzen wandelen niet graag door het hoge gras.*
- *Het gras wordt minder intensief bemest, waardoor het minder eiwitrijk is en minder aantrekkelijk is voor ganzen.*
- *Bepaalde grassoorten en gewassen zijn minder aantrekkelijk voor ganzen. Indien mogelijk worden deze gewassen en grassen rondom de broedgebieden geplant, eveneens als een vorm van natuurlijke barrière.*
- *In overzichtelijke gebieden met een kleine geïsoleerde populatie ganzen wordt een deel van de eieren van ganzennesten in maïsolie gedoopt, zodat deze eieren niet uitkomen, omdat ze geen zuurstof meer krijgen.*

1. *Bent u bekend met de beelden van Animal Rights?*

Antwoord

Ja.

2. *Bent u met ons van mening dat hier sprake is van onnodig lijden van dieren, wat verboden is? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

De Wet natuurbescherming schrijft in artikel 3.24 voor dat "een ieder die een in het wild levend dier doodt of vangt voorkomt dat het dier onnodig lijdt". Op de beelden is een gewonde Canadese gans te zien en een jager die zich inspant om het dier uit zijn lijden te verlossen. Wij kunnen op basis van deze beelden niet de conclusie trekken dat de Wet natuurbescherming wordt overtreden.

3. *Waarom wordt er gejaagd in het broedseizoen?*

Antwoord

Op de beelden is een Canadese gans te zien. Deze soort kan niet worden bejaagd, maar wel worden bestreden ter voorkoming van schade. Dit is het gehele jaar toegestaan op grond van een landelijk geldende vrijstelling, verleend door de Minister. Wellicht ten overvloede merken wij nog op dat de verschillende populaties ganzen in Zuid-Holland dermate groot zijn geworden dat ingrijpen in een groot deel van het jaar noodzakelijk is om de omvang van deze populaties te beperken.

4. *Bent u met ons van mening dat de jacht tijdens het broedseizoen een enorme verstoring van ook andere beschermde dieren met zich meebrengt? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Bij het uitvoeren van beheer en schadebestrijding, maar ook bij andere activiteiten in de buitenlucht, moet men altijd rekening houden met het verstoren van in het wild levende dieren. Enige verstoring van soorten is echter vrijwel bij geen enkele activiteit uit te sluiten. Wettelijk gezien is enige mate van verstoring van individuele exemplaren ook toelaatbaar. Slechts indien de verstoring een wezenlijke invloed heeft op de staat van instandhouding van de soort, is er sprake van een overtreding van de Wet natuurbescherming. Overigens merken wij op dat juist de grote hoeveelheid ganzen de balans in het Zuid-Hollandse landschap verstoort. De massale aanwezigheid van ganzen heeft een forse impact op diverse habitats en kan negatieve gevolgen hebben voor andere soorten zoals de weidevogels.

5. *Hoe komt het dat er steeds zoveel gewonde ganzen achterblijven in Reeuwijk?*

Antwoord

Behalve het signaal van Animal Rights zijn er bij ons geen meldingen bekend van grote aantallen gewonde ganzen in Reeuwijk.

De jager die onverhoopt een gans wel raakt maar niet dodelijk verwondt, moet er al het mogelijke aan doen om het dier uit zijn lijden te verlossen. Helaas moet worden opgemerkt dat het in de praktijk incidenteel kan voorkomen dat een gewonde gans weet te ontsnappen aan de jager die hem uit zijn lijden probeert te verlossen.

6. *Wordt er door provinciale handhavers tegen opgetreden en zo nee, waarom niet? Zo ja, is er proces-verbaal opgemaakt?*

Antwoord

De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid houdt toezicht op de uitvoering van beheer en schadebestrijding. Daarbij wordt zeker ook opgetreden tegen jagers die dieren onnodig laten lijden. In dit specifieke geval is er geen aanleiding om een proces-verbaal op te maken omdat er geen grond is voor de conclusie dat de Wet natuurbescherming wordt overtreden. Zie ook de beantwoording van vraag 2.

7. *Wordt er opgetreden tegen de dumping van geschoten ganzen bij particulieren? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Er is ons één geval bekend van een particulier waar vier dode ganzen in de tuin werden aangetroffen. Dit is absoluut ongewenst en voor de betrokken particulier uiterst vervelend. Er is bij ons echter geen dader in beeld zodat hiertegen optreden niet mogelijk is.

8. *Is het college bereid om naar aanleiding van deze ernstige incidenten het toezicht en de handhaving in het gebied te intensiveren? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

De uitvoering van beheer en schadebestrijding heeft continu de aandacht van de Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid. Dat geldt voor de gehele provincie, inclusief de omgeving van Reeuwijk.

9. *Wij hebben vernomen dat de provincie het Natura-2000 gebied Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein verhuurt aan jagers. Is deze informatie juist? Zo ja, waarom?*

Antwoord

Provincie Zuid-Holland is geen eigenaar van het Natura 2000-gebied 'Broekvelden, Vettenbroek & Polder Stein' en kan dit gebied daarom ook niet verhuren aan jagers. De provincie bezit slechts een fietspad (het Wierickepad) en twee kleine stukken wegberm van in totaal 195 m². Op genoemde percelen wordt het jachtrecht door de provincie niet verhuurd.

10. *Zo ja, bent u met ons van mening dat dit een enorme verstoring oplevert van de beschermde dieren in de Natura 2000-gebieden, zeker in het broedseizoen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Zie de beantwoording van de vragen 4 en 9.

11. *Wat vindt u van de in de toelichting genoemde duurzame en diervriendelijke oplossing om overlast van ganzen te voorkomen? En bent u bereid het beleid te gaan aanpassen en een diervriendelijker provinciaal beleid te gaan voeren? Zo nee, waarom niet?*

12. *Bent u bereid inspanningen te verrichten om een te komen tot een 'landscape design', zoals beschreven in de toelichting? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord op de vragen 11 en 12

Eenzijds worden in de toelichting diverse maatregelen genoemd die in de Zuid-Hollandse situatie niet of nauwelijks toepasbaar zijn, of waarvan het effect twijfelachtig is. Het onaantrekkelijk maken van het landschap voor ganzen heeft in veel gevallen ook een negatief effect op andere diersoorten. Het afschermen van percelen en watergangen en het opwerpen van allerlei barrières belemmert ook andere soorten in hun bewegingen. Een maatregel zoals het planten van bomen tast de openheid van

een gebied aan en kan ook juist predatoren aantrekken. Beide hebben een negatief effect op de weidevogels.

Anderzijds bevat de toelichting maatregelen die reeds worden toegepast. Het bewerken van eieren gebeurt bijvoorbeeld reeds op grote schaal en op steeds meer locaties. Ook worden gebieden beheerd en ingericht ten behoeve van weidevogels. De maatregelen die daarbij getroffen worden, kunnen leiden tot een minder aantrekkelijk foerageergebied voor ganzen.

Wellicht ten overvloede merken wij op dat de provincie Zuid-Holland steeds ook op zoek is naar alternatieve maatregelen om de balans te herstellen en schade door ganzen te voorkomen. Als voorbeeld wijzen wij op de recente pilot om ganzen zonder afschot te verjagen met vrijwilligers. Helaas hebben we daarbij moeten constateren dat er te weinig vrijwilligers beschikbaar zijn om een effectieve pilot uit te voeren en daarmee om deze maatregel in de praktijk uit te rollen.

Den Haag, 14 mei 2019

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit